

การศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของประเทศไทย

A study of product of Batek designs in Three Southernmost Province of Thailand

อัมพร ศิลปเมธากุล¹, อติสร ศิริ² และ อัมรินทร์ ศิลปเมธากุล³

Amporn Sinlapamethakul¹, Adisorn Siri³ and Ammarin Sinlapamethakul³

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

³นักวิชาการอุดมศึกษา, ฝ่ายเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

^{1,2}Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Thailand

³Academic Officer, Learning Technology and Innovation Division, Prince of Songkla University,
Pattani Campus, Thailand

Corresponding Author, Email: ¹amporn.si@psu.ac.th

Retrieved: June 19, 2025; Revised: October 27, 2025; Accepted: October 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน 2) พัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของชุมชนและผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย งานวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการจัดสนทนากลุ่มจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มสมาชิกภายในชุมชนไทยมุสลิมท้องถิ่น จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการของชุมชนและผู้บริโภค แบบสอบถามความพึงพอใจของชุมชนและผู้บริโภคที่พัฒนาขึ้นใหม่ และแบบสอบถามความพึงพอใจของชุมชนและผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย 1) ได้ทราบข้อมูลความต้องการของชุมชนผู้ผลิตและผู้บริโภคของทั้งสามจังหวัดมีความต้องการให้นำสิ่งที่บ่งชี้ของจังหวัดมาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบลวดลายผ้าบาเต๊ะใหม่ วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น มีการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ลวดลายผ้าบาเต๊ะที่เป็นสินค้าของหมู่บ้านไทยมุสลิม โดยผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น มีการสื่อให้เห็นถึงผลิตภัณฑ์ที่เกิดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เข้มแข็ง และสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้ ทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นดูมีคุณค่า มีมาตรฐานและเอกลักษณ์โดดเด่นเน้นเรื่องราววิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไทยมุสลิม 2) ผลการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะ พบว่า สมาชิกภายในชุมชนไทยมุสลิมและผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบลวดลายกบยะลอ (แห) เรือกอและ และเมืองโบราณยะรัง ตามลำดับ ซึ่งสมาชิกชุมชนสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) ความพึงพอใจของชุมชนและผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะ พบว่า ชุมชนและผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์จากงานพัฒนาการออกแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี ตามลำดับ

คำสำคัญ: การออกแบบ; ผลิตภัณฑ์; ผ้าบาเต๊ะ; สามจังหวัดชายแดนภาคใต้; ประเทศไทย

Abstract

The objectives of this research are as following: 1) To study and collect the information on fabric art products, or being called locally Batek. Batek is the name of the fabric being used in this research. It is the product being made in the three southern border provinces of Thailand. The research was covered from the past to the present period. 2) To develop the product design of Batek in the three southern border provinces of Thailand, and 3) To study the communities' and consumers' satisfaction with prototype of Batek. The research operation used a mixed-methods design, in which qualitative data were used to support quantitative findings. Qualitative data were collected through focus group discussions with the target group, totaling 150 people who were local Thai Muslim communities. The research tools are included the questionnaires and interview the people in the communities and consumers to find out their satisfaction with product prototypes made of Batek. Statistics used including percentages, averages, and standard deviations.

Results of the research were as following: 1) Understanding of the demand and supply of the producers' and consumers' in the local communities. The local traders are able to use theses indicators to inspire to design new patterns. Most of the materials are available in the local communities. Batek pattern products are designed and developed in the Thai Muslim villages and combined with local wisdom. The study found out that Batek indicated, showed and emphasized the strong value and outstanding of standards and uniqueness the way of life of Thai Muslim villagers. 2) The result toward the most satisfaction of the product design and patterns of Batek within the Thai Muslim villagers and consumers are Yalor (net), Rue Ko and the ancient city of Yarang, 3) The satisfaction of the villagers and consumers where the products are made ranking from highest to lowest provinces, Yala, Narathiwat and Pattani.

Keywords: Designs; Product; Batek; Three Southernmost Province; Thailand

บทนำ

ในปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศสู่ยุทธศาสตร์การเป็นประเทศไทย 4.0 และได้กำหนดกรอบการใช้วัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาใน 3 มิติ ได้แก่ 1) การสร้างคนดีและสังคมดีด้วยมิติทางวัฒนธรรม 2) การสร้างรายได้และความมั่งคั่งจากทุนและทรัพยากรทางวัฒนธรรม 3) การใช้วัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ เกียรติภูมิและความสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศ ดังนั้น ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาของบุคคลจึงมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมทั้งยังเป็นต้นทุนของภูมิปัญญาของสังคมและประเทศชาติที่จะสะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมตามวิถีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ภูมิปัญญาการทำอาหาร ขนม สถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และการแต่งกายและสิ่งทอที่มีอยู่ในท้องถิ่น สอดคล้องกับ วรสุดา ขวัญสุวรรณ และอภิฤดี อนันตพันธ์ (2563) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เช่น สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส นอกจากนั้นรวมไปถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น พังงา กระบี่ภูเก็ต และเกาะสมุย เป็นต้น โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่ได้อิทธิพลมาจากมาเลเซียและอินโดนีเซียในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งในประเทศไทยนั้นที่ทำให้ทุกๆ ได้รู้จักคือ “ผ้าพันหรือผ้าบาเต๊ะ พัน” โดยเรียกตามวิธีนุ่ง คือ พันรอบตัว ส่วนคำว่า “โสร่ง” ก็มาจากภาษาอินโดนีเซียเช่นเดียวกัน

หมายถึง ผ้าถุง คนในท้องถิ่นภาคใต้ เรียก ผ้าบาเต๊ะ สิ่งสำคัญที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น วิถีชีวิตของคนในชุมชน รูปแบบตึกอาคาร วัฒนธรรมทางอาหาร ชุดรูปแบบการแต่งกาย เป็นกระแสการท่องเที่ยวที่นิยมอย่างมากในปัจจุบัน ดังจะเห็นของแต่ละพื้นที่จะมีทรัพยากรที่แตกต่างกันออกไป ทรัพยากรบางชนิดสามารถนำมาทำประโยชน์ให้กับชุมชนมาอย่างช้านานจนกลายเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นนั้น และคนในท้องถิ่นก็ใช้ความรู้ความสามารถที่มีนำมาพัฒนา ดัดแปลง ต่อยอด และนำมาพัฒนาสร้างสรรค์ให้เป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นมา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรู้จักการทำผ้าบาเต๊ะ โดยได้รับเทคนิคมาจากมาเลเซีย ปัจจุบันผ้าบาเต๊ะ ได้รับการพัฒนาและแพร่หลายมาก ทำให้สามารถผลิตผ้าได้หลายรูปแบบกว่าเดิม ผ้าที่นิยมทำกันมาก ได้แก่ ผ้าโสร่ง ผ้าซิ่น และเครื่องนุ่งห่มต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันแหล่งผลิตเหล่านั้นก็ยังมีการทำผ้าบาเต๊ะ กันอยู่ จนเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไปเป็นอย่างมาก (อรุณี ชัยสวัสดิ์ และอรุณรัตน์ แสนสิ่ง, 2561) จึงกล่าวได้ว่า สิ่งเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย และแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ความโดดเด่นของผ้าพื้นเมืองในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีหลายประเภท และมีชื่อเสียงระดับโลก เช่น ผ้าบาติก ผ้าปาเต๊ะ ฯลฯ โดยผ้าพื้นเมืองเหล่านี้มีราคาต่อผืนค่อนข้างถูก ซึ่งวัฒนธรรมความหลากหลายเหล่านี้จะทำให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย ซึ่งจะตอบสนองความต้องการทางจิตใจได้เป็นอย่างดี ซึ่งการแสดงเหล่านี้ เป็นการกระตุ้นปลูกจิตสำนึกของเยาวชนแต่ละรุ่นให้มีความรักความหวงแหนในท้องถิ่นของตนได้เป็นอย่างดี

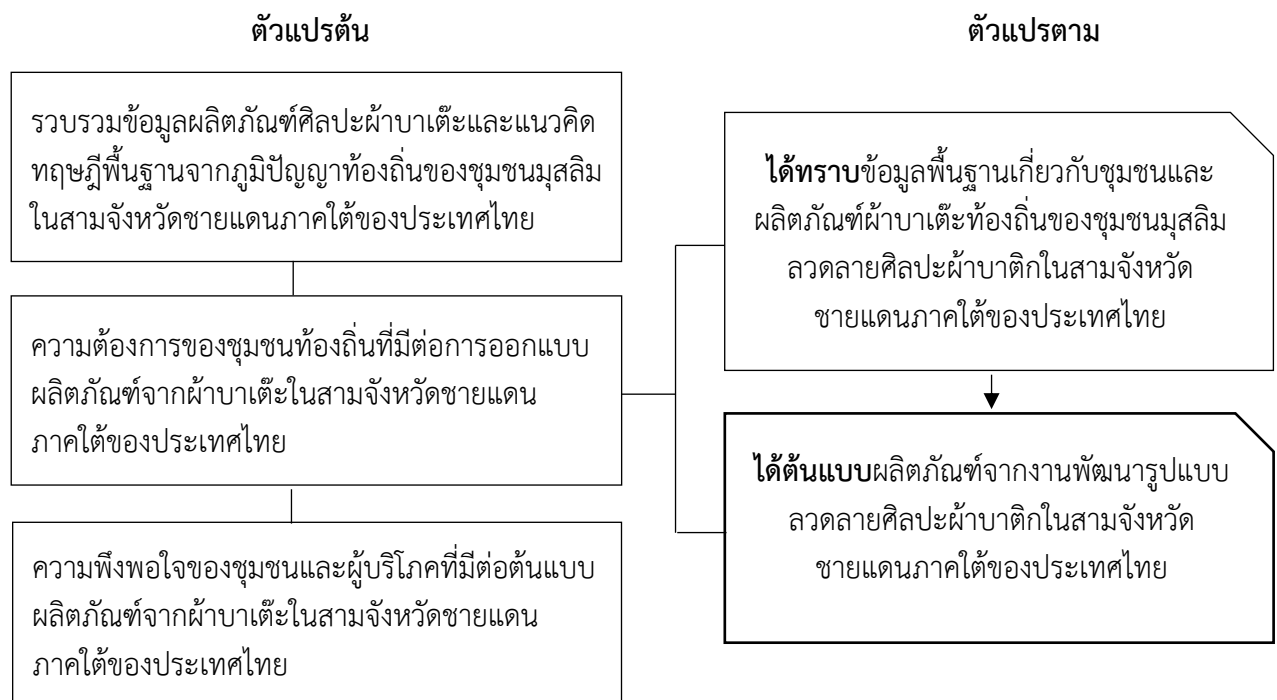
ด้วยแนวคิดดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย และเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ควรได้รับการพัฒนา คือ การพัฒนารูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เพื่อให้ผู้ผลิตได้รับองค์ความรู้ ทักษะวิธีการและกระบวนการออกแบบลวดลาย ทำให้สามารถนำทฤษฎีหลักการออกแบบลวดลาย ทฤษฎีการจัดองค์ประกอบศิลป์ และทฤษฎีของสีและการใช้มาใช้ในการจัดวางลวดลายอย่างสวยงามเหมาะสม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างผลิตภัณฑ์ผ้าบาเต๊ะให้มีรูปแบบลวดลายที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งการพัฒนารูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะระหว่างคณะผู้วิจัยและกลุ่มผู้ผลิตในชุมชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เป็นรูปธรรม ช่วยแก้ปัญหา พัฒนา และส่งเสริมกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าบาเต๊ะให้มีศักยภาพสูงขึ้น เป็นที่นิยมของผู้บริโภค ส่งผลให้กลุ่มผู้ผลิตในชุมชนมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น ช่วยผลักดันผลิตภัณฑ์ผ้าบาเต๊ะของชุมชนให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย รวมทั้งเสริมสร้างกระบวนการสร้างอาชีพ สร้างงานที่มีคุณภาพและมีรายได้ ความเป็นอยู่ดีและมั่นคงขึ้น ตลอดจนช่วยอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย จากอดีตถึงปัจจุบัน
2. เพื่อพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะของชุมชนและผู้บริโภคในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของชุมชนและผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้คัดเลือกแหล่งผลิตที่เกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลภายในชุมชนท้องถิ่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ที่มีความต้องการพัฒนารูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะ และมีความสนใจที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าบาเต๊ะที่มีอิทธิพลความต้องการการแต่งกายของครอบครัวมุสลิมในปัจจุบัน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ กลุ่มสมาชิกภายในชุมชนไทยมุสลิม ประกอบด้วย ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส จำนวน 150 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยมีกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยประยุกต์เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้คำถามสามารถยืดหยุ่นตามสถานการณ์ในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลถ่ายทอดข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและเป็นจริงมากที่สุด แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ขั้นเริ่มสนทนา ขั้นเข้าสู่ประเด็นที่จะศึกษา และขั้นปิดสนทนา ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1) แบบสอบถามความต้องการของชุมชนและผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

2) แบบสอบถามความพึงพอใจของชุมชนและผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

3) เทปบันทึกเสียง เพื่อใช้สำหรับบันทึกเสียงคำสัมภาษณ์เกี่ยวกับบริบทชุมชน เพื่อทราบสภาพปัญหาเกี่ยวกับวิธีการและกระบวนการผลิตผ้าบาเต๊ะ จากนั้นจึงถอดเทปสนทนาระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

4) กล้องถ่ายรูป เพื่อใช้บันทึกภาพรูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะ วิธีการและกระบวนการผลิต ตัวอย่างการพัฒนาารูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะ และต้นแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้อง รวมทั้งการใช้ปากกาและสมุดจดบันทึกเป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยบันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์เชิงลึก

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากมีการสร้างแนวคำถามเสร็จสิ้นตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลเป็นรายคนเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และดำเนินการตรวจสอบข้อมูลแบบ Triangulation (Denzin, 1978) ซึ่งจะเป็นการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าเป็นการใช้กระบวนการวิธีที่หลากหลาย (The multiple-method approach) ในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ดังนี้

1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) โดยการพิสูจน์ว่า ข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล ได้แก่ แหล่งเวลาแหล่งสถานที่และแหล่งบุคคล

2) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation)

3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation)

หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลประกอบด้วยสามรูปแบบ ประกอบด้วย การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะเริ่มตั้งแต่เริ่มการวิจัยและดำเนินไปเรื่อย ๆ จนสิ้นสุดการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และลับประเด็นการวิจัยให้แหลมคมซึ่งก็คือการถกกันของสามมุมในวงล้อแห่งความรู้ กล่าวคือ สรุปประเด็นหรือคำถามการวิจัย (Research question) แนวคิดทฤษฎี (Concept & Theory) และข้อมูลหรือสิ่งที่ค้นพบ (Data & Finding)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยใช้แบบสอบถามความต้องการของชุมชนและผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลของการศึกษา วิเคราะห์เอกสารและรวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะและผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนและผู้บริโภค พบว่า ภาพรวมของจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น เพศหญิง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.33 นอกจากนั้นทำให้ทราบข้อมูลความต้องการของชุมชนผู้ผลิตและผู้บริโภคของทั้งสามจังหวัดมีความต้องการให้นำสิ่งที่บ่งชี้ของจังหวัดมาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบลวดลายผ้าบาเต๊ะใหม่ วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น มีการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ลวดลายผ้าบาเต๊ะที่เป็นสินค้าของหมู่บ้านไทยมุสลิม โดยผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น พบว่าผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น มีการสื่อให้เห็นถึงผลิตภัณฑ์ที่เกิดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เข้มแข็ง และสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้ ทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีคุณค่า มีมาตรฐานและเอกลักษณ์โดดเด่นเน้นเรื่องราววิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไทยมุสลิม

2. ผลการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะของชุมชนและผู้บริโภคในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า สมาชิกภายในชุมชนไทยมุสลิมและผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบลวดลายกบยะลอ (แห) เรือกอและ และเมืองโบราณยะรัง ตามลำดับ ซึ่งสมาชิกชุมชนสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะให้เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละจังหวัด ได้แก่ แบบภาดสีเหลี่ยม แบบภาดทรงกลม แบบร่ม และแบบกล่องอเนกประสงค์ เป็นต้น ดังภาพประกอบที่ 2 - 14

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบภาดสีเหลี่ยม

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบภาดทรงกลม

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 3

ภาพประกอบที่ 3 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบกล่องอเนกประสงค์

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 4

ภาพประกอบที่ 4 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบกระบอก

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 5

ภาพประกอบที่ 5 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบตะกร้าหิ้ว

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 6

ภาพประกอบที่ 6 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบพัด

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 7

ภาพประกอบที่ 7 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบหมวก

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 8

ภาพประกอบที่ 8 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบกระเป๋าทูหัว

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 9

ภาพประกอบที่ 9 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบร่ม

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 10

ภาพประกอบที่ 10 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบซอง

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 11

ภาพประกอบที่ 11 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบดอกไม้

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 12

ภาพประกอบที่ 12 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบถุงผ้าอเนกประสงค์

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 13

ภาพประกอบที่ 13 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบปกสมุดพก

รูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ รูปแบบที่ 14

ภาพประกอบที่ 14 แสดงรูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบโคมไพแฆวน

จากรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะจะถูกนำไปใช้ในการพิมพ์ลายผ้าบาเต๊ะทั้งหมด เพราะจะทำให้ลวดลายสีที่ไม่หลุดลอกง่ายเหมาะกับการในระยะยาว โดยสามารถพิมพ์ได้ตั้งแต่ผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดเล็ก ตัวอย่างเช่นสายคล้องกล้องจนถึงผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดลวดลายใหญ่อย่างกระเป๋า จากนั้นจึงนำไปพัฒนาสร้างรูปแบบในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นประติมากรรมออกมาเป็นลวดลายอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาต่อยอดสู่การออกแบบเรียนรู้ กระบวนการ แนวทางการออกแบบศิลปวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบกระเป๋าหิ้ว หรือผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะแบบร่ม เป็นต้น

3) ความพึงพอใจของชุมชนและผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะ พบว่า ชุมชนและผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์จากงานพัฒนาการออกแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1) จากรวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น มีการสื่อให้เห็นถึงผลิตภัณฑ์ที่เกิดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เข้มแข็ง และสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้ ทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นดูมีคุณค่า มีมาตรฐานและเอกลักษณ์โดดเด่นเน้นเรื่องราววิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไทยมุสลิม ทั้งนี้เนื่องมาจากการวางรากฐานหลักสำคัญในการปลูกฝังระเบียบวินัยเบื้องต้นสู่สังคม กล่าวคือ อบรมการเลี้ยงดู ให้การศึกษา สร้างคนให้รู้จักระเบียบมารยาททางสังคม ถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชนให้คนรุ่นหลังรับเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตจากครอบครัวเป็นต้นแบบ และย่อมได้รับการถ่ายทอด ค่านิยมความเชื่อจากครอบครัวนั้น เป็นเป้าหมายที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ (เดือนนภา และอรรณพ, 2563) กล่าวว่า ครอบครัวมุสลิมนิยมอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนใหญ่ เพื่อการมีกิจกรรมร่วมกันโดยมีหลักการศาสนาเป็นเครื่องชี้นำทางวิถีชีวิต เครื่องแต่งกายของมุสลิมเป็นหนึ่งในหลักการของศาสนา ซึ่งวัฒนธรรมในเรื่องการแต่งกายนั้นเริ่มเข้ามาจากทางจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านการรับอิทธิพลจากมาเลเซีย ที่ก็ได้รับอิทธิพลมาจากอินโดนีเซียอีกทอดหนึ่ง แสดงออกให้เห็นได้จากเครื่องแต่งกายที่ได้รับความนิยมอย่างสูงและเป็นแหล่งสร้างอาชีพและรายได้ของชาวใต้ โดยผ้าบาเต๊ะ แต่ละผืนจะมีรายละเอียดของความสวยงาม ลวดลาย และสีสันที่แตกต่างกัน ซึ่งถือเป็นเสน่ห์และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวใต้ที่สื่อถึงคุณค่าและยากต่อการเลียนแบบ เพราะผ้าบาเต๊ะ เป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นเดียวในโลกที่ไม่ซ้ำใคร และลวดลายจากผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะ ก็นับได้ว่า เป็นผ้าที่ยอมสืบทอดหนึ่ง ที่รวมเอาทัศนศิลป์และเทคนิคการย้อมสีเข้าด้วยกัน มีที่มาจากภาษาชาว ประเทศอินโดนีเซีย ดังนั้น แม้พิมพ์ผ้าบาเต๊ะ แต่ละชิ้นจึงมีราคาค่อนข้างสูง (Kamtorn Kerdthip Namfon Laisatrulak & Jirawat Vongphantuset,

2015) ซึ่งสอดคล้องกับ วรสุตา ขวัญสุวรรณ และอภิฤดี อนันตพันธ์ (2564) ที่ได้กล่าวถึง รูปแบบลวดลายของผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบันนั้นจะมีการใช้แม่พิมพ์จากวัสดุอื่น ๆ ด้วย เช่น แม่พิมพ์จากกระดาษ เป็นต้น โดยแม่พิมพ์กระดาษเป็นแม่พิมพ์ที่ใช้วัสดุกระดาษในการสร้างสรรค์ลวดลายแทนการใช้แผ่นโลหะ ลักษณะการสร้างสรรค์ลวดลายสามารถใช้วิธีการตัดและจัดเรียงลวดลายในลักษณะที่คล้ายกับการใช้แผ่นโลหะได้ ซึ่งสามารถสร้างเส้นของลวดลายให้มีความเรียบร้อยและสะอาดตาคล้ายกับลวดลายที่ได้จากแม่พิมพ์โลหะ (S R Hidayat, T B Affanti, A I Josef and D Nurcahyanti, 2021) นอกจากนี้กระดาษสามารถตัดและจัดเรียงลวดลายในลักษณะที่คล้ายกับโลหะได้ ในส่วนของการออกแบบแม่พิมพ์ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการแยกแม่พิมพ์ออกเป็นส่วน ๆ นั้นสามารถสร้างสรรค์ในการจัดวางรูปแบบได้หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ Kamtorn Kerdthip Namfon Laisatrulalai & Jirawat Vongphantuset (2015) ที่ได้ออกแบบแม่พิมพ์ผ้าบาเต๊ะ แบบโมดูลาร์ เนื่องจากพบปัญหาแม่พิมพ์ผ้าบาเต๊ะ แบบโลหะที่มีราคาแพงจึงมีแนวคิดในการออกแบบแม่พิมพ์แบบโมดูลาร์ที่สามารถปรับรูปแบบของลวดลายได้ ทำให้สร้างลายผ้าบาเต๊ะ ใหม่ ๆ ได้มากขึ้นโดยไม่ต้องซื้อแม่พิมพ์ผ้าบาเต๊ะ ใหม่

2) ผลการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะ พบว่า สมาชิกภายในชุมชนท้องถิ่นไทยมุสลิมและผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะ อยู่ในระดับมากที่สุด เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยเน้นการพัฒนาและออกแบบผ้าบาเต๊ะให้มีลักษณะของการประยุกต์ใช้กับงานที่มีกระบวนการผลิตที่ผสมผสานระหว่างทักษะ ภูมิปัญญา สุนทรียภาพเชิงศิลปหัตถกรรมซึ่งเขียนลวดลายและสีเส้นได้ตามความต้องการ เช่น การพัฒนารูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ศิลปะผ้าบาเต๊ะให้มีความหลากหลาย ได้แก่ แบบถาดสี่เหลี่ยม แบบถาดทรงกลม กล้องอเนกประสงค์ แบบตะกร้าทิว และแบบพัด เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยได้สอบถามและสัมภาษณ์จากชุมชนท้องถิ่นไทยมุสลิมและผู้บริโภคถึงความต้องการ ทั้งนี้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะนั้นจะเน้นการสร้างสรรค์ลวดลายและสีเส้น เชื่อว่ามาจากอิทธิพลของหลายวัฒนธรรมวิธีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งสิ้น สอดคล้องกับ ชุติกร เทพบุรี และคณะ (2562) ลวดลายผ้าบาเต๊ะ เกิดจากการสร้างสรรค์มาจากความคิดที่แปลกใหม่ ผสมกับจินตนาการหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยลวดลายในแต่ละพื้นที่จะบ่งบอกถึงวิถีการใช้ชีวิต ความเป็นอยู่ หรือวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน หรือเอกลักษณ์ วัฒนธรรมของท้องถิ่นที่เกิดจากความคิดของผู้สร้างสรรค์ เทคนิคการทำผ้าบาเต๊ะ มีหลายวิธีการขึ้นอยู่กับความต้องการในการสร้างลวดลาย เพื่อตอบสนองความต้องการในการนำไปใช้ประโยชน์และคุณค่าทางความงาม ซึ่งต้องใช้ทักษะฝีมือและความประณีตทำให้ผลิตภัณฑ์ผ้าบาเต๊ะ มีราคาค่อนข้างสูง (อรุณี ชัยสวัสดิ์ และอรุณรัตน์ แสนสิง, 2561) จากที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าลวดลายผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยจัดเป็นสัญลักษณ์เฉพาะตัวที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่นและเป็นแลนด์มาร์คของนักท่องเที่ยวทั่วโลกที่ได้รับการพูดถึงเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ ไม่ว่าใครที่ได้มาเยือนจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่างก็ต้องหลงใหลในทรัพยากรธรรมชาติอย่างหาที่เปรียบมิได้และน้ำทะเลที่สวยงาม ทว่าแท้จริงแล้วเอกลักษณ์ของวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไทยมุสลิมในภาคใต้นอกเหนือจากสถานที่ท่องเที่ยว ก็ยังมีมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า ซึ่งถือได้ว่าเป็นงานหัตถศิลป์ที่เป็นต้นแบบของภาคใต้ในรูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะ ที่มีสีสันและลวดลายสดใสสวยงามอันแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวใต้ได้เป็นอย่างดีนั่นเอง

3) ความพึงพอใจของชุมชนและผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะ พบว่า การพัฒนาและออกแบบลวดลายศิลปะผ้าบาเต๊ะจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี ตามลำดับ เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้นำผลิตภัณฑ์ผ้าบาเต๊ะ ที่พัฒนาขึ้นตามรูปแบบลวดลายใหม่ให้ทันสมัยผลิตภัณฑ์ มีความสะดวกง่ายดายในการใช้งาน และเน้นลวดลายให้มีความแปลกใหม่แล้วจึงไปสร้างเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมถูกต้องตามสรีระของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ยุทธพงษ์ ต้นประดู่ (2559) ที่สรุปว่า การแต่งกายของสตรีมุสลิมในยุคปัจจุบันได้ประยุกต์ การใช้ผ้าพื้นเมือง โดยมีการผสมผสาน

ประยุกต์รูปแบบที่มีความทันสมัยให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งยังสอดคล้องกับ (ณภัทร, 2563) ที่กล่าวว่าผ้าบาเต๊ะ เป็นผ้าที่มีลวดลายมาจากแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ตามวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน และสอดคล้องกับ อภิษฎา ทองสะอาด (2562) ที่ได้กล่าวถึง ผู้บริโภคที่มีบุคลิกภาพอนุรักษ์นิยม ชอบเข้าสังคม รักสวยรักงาม มีพฤติกรรม การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าบาเต๊ะ อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาด้านความพึงพอใจต่อการพัฒนาชุดครอบครัวมุสลิมจากผ้าบาเต๊ะ นอกจากนั้น อาจกล่าวได้ว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะ แม้ว่าจะมีการค้นพบลักษณะผ้าบาเต๊ะในลวดลายใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบันทำให้ผ้าบาเต๊ะ มีชื่อเสียงในด้านลวดลาย เด่นชัดสีสดใสตั้งแต่เชิงผ้าถึงกลางผืนผ้า เหตุผลในการเลือกใช้ผ้าบาเต๊ะ เพื่อต้องการอนุรักษ์และมีความชื่นชอบในด้านความ ประณีตในการตัดเย็บชุดครอบครัวมุสลิมจากผ้าบาเต๊ะ ซึ่งผู้วิจัยก็ยังคงความเป็นลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นเอกลักษณ์โดดเด่นเน้นเรื่องราววิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะให้มีลวดลายสีส้มเป็นการบ่งบอกถึงความประณีต และความศรัทธาของชาติพันธุ์ การช่างเลือกในการใช้ชีวิต เลือกสิ่งที่ดีและคุ้มค่ามากที่สุดความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ ของศิลปวัฒนธรรมความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของคนในแถบภูมิภาคแดนใต้ของประเทศไทยเป็นสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยนั้น ถือได้ว่าเป็นลักษณะของรูปแบบงานศิลปกรรมที่ผสมผสานระหว่างศิลปวัฒนธรรมของไทย จีนและมุสลิม ทั้งทางด้านสี ลวดลาย มีการร้อยเรียงของลวดลายอย่างเป็นระเบียบต่อเนื่องกันอย่างลงตัวการถอดลวดลายตามที่เล่าเรื่องราวในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ที่มีลักษณะเฉพาะตัวและเป็นอัตลักษณ์ที่สะท้อนวิถีวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในภูมิภาคแดนใต้ของประเทศไทย ซึ่งจะสะท้อนถึงความสามารถในการออกแบบและพัฒนาขึ้นตอนการนำลวดลายมาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะให้สอดคล้องกับความทันสมัยของแฟชั่นไลฟ์สไตล์ที่สะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยตามวิถีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ควรเลือกและจัดวางองค์ประกอบให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ มีความทันสมัยตรงความต้องการที่เป็นที่นิยมมาที่จะนำไปใช้สอยเป็นอันดับแรก

1.2 ด้านการนำผ้าบาเต๊ะที่ออกแบบใหม่ไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายควรพิจารณาผลิตภัณฑ์ที่เป็นความต้องการ มีความนิยมของกลุ่มผู้ผลิตและผู้บริโภคในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย มีประโยชน์ใช้สอย เหมาะสมในการหยิบจับใช้สอยได้สะดวก

1.3 ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมได้เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการความพึงพอใจของชุมชนและผู้บริโภคไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบอื่น ๆ ได้ตรงตามความต้องการของตลาดมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในด้านการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของชุมชนและผู้บริโภคเป็นการสำรวจ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ผู้บริโภคอาจมีความคิดเห็นตามกระแสนิยม ดังนั้น ผู้ออกแบบและพัฒนาควรมีการปรับเปลี่ยนและมีการศึกษาความคิดเห็นในผลิตภัณฑ์อื่น ณ ช่วงเวลาที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัยนิยม รวมถึงการทดลองตลาดเพื่อการส่งออกด้วย

2.2 การนำรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะ ข้อคิดเห็น และความต้องการที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์จากผ้าบาเต๊ะ ที่ออกแบบใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2559). *วัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญา* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์.
- ชุลีกร เทพบุรี และคณะ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการรายย่อย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*, 3(1), 50–58.
- ณัฐชา ลิ้มปัญญาพร. (2563). การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในมิติการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนบ้านทุ่งสีหลง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เดือนนภา อุ่นอ่อน และอรรพรรณ พักสังข์. (2563). *การงานอาชีพ 5*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด.
- เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ. (2542). *องค์ประกอบศิลป์ 1*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทวิรัตน์ กุลदारจิวัฒน์. (2543). รายงานการวิจัยประเภทและลักษณะรูปแบบของลวดลายบนผลิตภัณฑ์บาติกที่ผู้ซื้อต้องการซื้อและเทคนิคเชิงพาณิชย์ในการทำผ้าบาติกในจังหวัดภูเก็ต. ภูเก็ต: สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- ภัณฑิรา ไชยแก้ว. (2559). *วิถีชีวิตในพหุวัฒนธรรม* (วิทยานิพนธ์ศิลปบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภัทร บัวจีน. (2563). *รีดลีน ปาเต๊ะกับความทรงจำ*. ทศนศิลป์ศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุทธพงษ์ ต้นประดู่. (2559). *การพัฒนารูปแบบพัสดราภรณ์ในพิธีวิวาทบาบาส่งงานสร้างสรรค์คาบาเรต์* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรสุตา ขวัญสุวรรณ และอภิฤดี อนันตพันธ์. (2563). นวัตกรรมบล็อกพิมพ์ 3 มิติเพื่อเพิ่มมูลค่าผ้าปาเต๊ะในจังหวัดภาคใต้ (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- อภิญา ทองสะอาด. (2562). การตระหนักรู้ของชุมชนถึงคุณค่าเมืองเก่าสงขลาสู่เยาวชนผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 11(1), 1–21.
- อรุณี ชัยสวัสดิ์ และอรุณรัตน์ แสนสิง. (2561). นวัตกรรมการขึ้นรูปแม่พิมพ์ผ้าบาติกโดยใช้ CAD/CAM/CNC ตอนที่ 1. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 33(3), 26–29.
- Chumkate, J. (2015). A study on the management potential with creative economy-based concept of restaurant entrepreneurs around seaside tourist attractions in Thailand. *Journal of Global Academic Institute Business and Economics*, 1(2), 84–91.
- Denzin, N. K. (1978). *The research act: A theoretical introduction to sociocultural method*. Chicago: Aldine Publishing Co.
- Kamtorn, K., Namfon, L., & Jirawat, V. (2015). Modular Batek stamp block: Development of Southern Thai printing Batek stamp block. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, 8(4), 127–142.